

אל: ועדת המכרזים

האוצר	משרד:
משרדי הממשלה	יחידה מזמינה:
03/11/2020	תאריך:

הנדון: חוות דעת מקצועית במסגרת הליך בחינת קיומם של ספקים

הבקשה מסתמכת על תקנות 3(29) ותקנה 3א(1) לתקנות חובת מכרזים ועל הוראות תכ"ם, "פטור מחובת המכרז", מס' 7.3.6.1 והוראת תכ"ם, "בחינת קיומם של ספקים ומיזמים", מס' 7.3.6.2.

תיאור מהות ההתקשרות (רקע ופירוט התכונות של הטובין/השירות/העבודה)
רכישת רישוי ותחזוקה למוצרי תכנה מסוימים של חברת מיקרוסופט שאין להם חלופה מעשית

האם קיים בנושא זה מכרז מרכזי של החשב הכללי או גורם ממשלתי מוסמך אחר? לא

סוג ההתקשרות: (סמן X במקום המתאים)

טובין שירותים

שם הספק:	מיקרוסופט
מספר הספק (ח.פ.ח.צ.ע.מ/מספר עמותה)	
ספק זה הנו:	☐ ספק יחיד
אומדן / שווי ההתקשרות:	0 ₪
תקופת ההתקשרות:	31.12.2021 – 1.1.2021

נימוקים כי הספק הוא ספק יחיד או כי הטובין הם טובי חוץ (במקרה הצורך ניתן לצרף עמודים נוספים וכל מסמך רלוונטי נוסף)

1. ועדת הפטור, על בסיס חוות דעת הח"מ הכריזה ביום 19.12.2018 ו- 29.12.2019, על חברת מיקרוסופט כספק יחיד למוצרים המפורטים בהמשך מסמך זה, לפי תקנה 3א(א)(1) לשנת 2019 ו- 2020, בהתאמה, מהנימוקים המפורטים להלן:
 - 1.1. עבודת משרדי הממשלה מבוססת ברובה על שימוש בכלים ממוחשבים ובתוכנות מסוגים שונים, הן ברמת תחנות העבודה והן ברמת שרתי המערכת.
 - 1.2. לאורך השנים, במשרדי הממשלה התגבשה תצורת עבודה המבוססת על כלים מתוצרת חברת מיקרוסופט. תצורה זו אינה ייחודית לממשלת ישראל אלא מאפיינת את מרבית הגופים הגדולים במשק הישראלי וגופים דומים רבים בעולם.
2. לצורך בחינת הנושא וגיבוש מדיניות מרכזית לקראת חידוש הסכמי הרישוי של הממשלה לשנים 2019-2022, בוצע ניתוח של מוצרי מיקרוסופט השונים, אופן מימושם בממשלה, החלופות האפשריות והמשמעויות לשילוב פתרונות שונים.
3. מניתוח זה נמצא כי ניתן לחלק את כלי מיקרוסופט לשלוש קבוצות עיקריות:
 - 3.1. **כלים, למעט כלים מבוססי ענן, בעלי שיעור חזירה גבוה בעולם ובישראל אשר מהווים דה פקטו סטנדרט בקרב גופי ה-Enterprise**, כך שלמעשה בשלב זה אין להם בממשלה חלופה מעשית, כללית או יישומית:
 - 3.1.1. מערכת הפעלה Windows עליה מפותחות רוב התוכנות הקיימות במשרדי הממשלה בתצורת התקנה מקומית או VDI ושיעור החזירה שלה בעולם על מחשבי PC עומד על כ 98%.
 - 3.1.2. חבילת יישומי Office הנחשבת כסטנדרט בגופים הדומים לממשלה הנדרשים לעבודה בתצורה מקומית (On Premise) וכרגע אין לה חלופות מעשיות, בדגש על השפה העברית.
 - 3.1.3. רכיבי רישוי תחנה (Cal's) המשמשים לקישור לשרתי מיקרוסופט בארגון הנדרשים בכל תחנה כל עוד יש שרתי מיקרוסופט בארגון.
 - 3.1.4. שרתי Exchange לניהול הדואר האלקטרוני הארגוני ברשת הממשלתית (On Premise) המשתלבים במערכת ה-Office ובחלק ניכר מהמערכות התפעוליות בממשלה אשר נבנו כמקושרות לשרתים אלו.
 - 3.2. **כלים, למעט כלים מבוססי ענן, אשר מערכות המחשוב בכלל הממשלה מבוססות עליהם והמשאבים הנדרשים על מנת להחליפן הינם גבוהים ומחייבים זמן ומאמץ רב** כך שלמעשה בשלב זה למשרדי הממשלה אין חלופה מעשית:
 - 3.2.1. סביבת פיתוח Visual Studio המהווה פתרון IDE יחיד לפיתוח בסביבת מיקרוסופט. כל עוד מערכות המשרד פותחו בכלי מיקרוסופט אין למוצר זה חלופה.
 - 3.2.2. שרתי Windows Server המשולבים באופן מלא בסביבת העבודה של חדרי המחשב ומשמשים לניהול מערכות המשרד, ניהול המשתמשים ומאפשרים למנהלי המערכת את ניהול תחנות העבודה לרבות מדיניות אבטחת המידע. לצד שרתים אלו ניתן לשלב מוצרים של יצרנים אחרים (מערכות Linux בד"כ) אולם בשלב זה ולאור ההסתמכות הכמעט בלעדית על שרתים אלו, לא ניתן למעשה להחליפם ללא מאמץ וזמן רב ותכנון מוקדם ומקיף.

3.3. כלים ושירותים, למעט מבוססי ענן, להם יש חלופות אולם יש יתרון כלכלי לרוכשם באם מערכות המשרד כבר מבוססות עליהם לאור מורכבות והעלות של החלפתן:

3.3.1. שרתי SQL – קיימת תחרות עזה בתחום שרתי ניהול מסדי הנתונים לרבות מערכות קוד פתוח אשר מסוגלות לתת פתרונות לתרחישים רבים לרבות בסיסי הנתונים במערכות קריטיות.

3.3.2. מערכות Dynamics CRM / ERP – קיימת תחרות ערה בתחום לרבות מערכות דומות בענן אשר ניתן לעשות בהם שימוש במערכות שאינן מסווגות כבטחוניות

3.3.3. שרתי SharePoint - ניתן למצוא חלופות אחרות, למעט במצב בו המשרד כבר הקים סביבה המבוססת על שרתים אלו ונדרש לרכוש תחזוקה.

3.3.4. מוצרים נוספים אחרים.

4. בהמשך למפורט לעיל, עמדתי המקצועית היא שגם לשנת 2021 חברת מיקרוסופט הינה עדיין ספק יחיד לעניין המוצרים השייכים לקבוצה הראשונה והשניה להם בשלב זה אין למגזר הממשלתי חלופה מעשית.

5. יחד עם זאת, יובהר כי במהלך השנתיים החולפת בוצעו מספר מהלכים הבאים לצמצם את תלות הממשלה במוצרי חברת מיקרוסופט, לדוגמה:

5.1. פרסום וכניסתו לתוקף של מכרז מרכזי 11-2019 לשירותים בתפוקות בתחום ה- Open Source אשר יאפשר כעת למשרדי הממשלה להתחיל לפתח על בסיס מערכות קוד פתוח.

5.2. מיפוי כלי Open Source המתאימים לשימוש בממשלה ועבודה על מתווה שיאפשר רכש חדשני של כלים אלו.

5.3. הסברה וחשיפת אגפי טכנולוגיות דיגיטליות ומידע לפתרונות הקיימים בקוד פתוח.

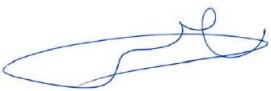
6. יובהר כי אין האמור חל על רכש מוצרי או שירותי ענן.

7. בהתאם לתוצאות הליך תחרותי מרכזי 13-2018, רכש המוצרים יבוצע מספק שנבחר לאחר הליך תחרותי בין המפיצים המורשים של מיקרוסופט על מחירי המוצרים וקבלת הנחה ניכרת נוספת, הליך שהביא לחסכון נוסף בעלויות הממשלה בתחום.

8. יובהר כי שינוי חוות דעתי ביחס למוצרים המפורטים בסעיפים 3.2 ו-3.3 יתאפשר רק כתוצאה משינוי משמעותי בליבת מערכות הממשלה, שינוי אשר לדעתי יקרה בשנים הקרובות עם המעבר לשירותי ענן במסגרת פרויקט נימבוס.

חוות דעתי זו ניתנת מתוקף היותי הסמכות המקצועית לנושא זה.

בכבוד רב,

	מ"מ ראש רשות התקשוב הממשלתי	שחר ברכה
חתימה	תפקיד בעל הסמכות המקצועית	שם בעל הסמכות המקצועית